
مطالعات اجتماعی پایه ششم-
درس ۲۰: استعمار چیست؟
یک سفر هیجان‌انگیز کارآگاهی در دل تاریخ!
طراحی شده با افتخار توسط وب‌سایت دیجی معلم (Digimoallem.ir)

معمای بزرگ تاریخ!
ورق چگونه برگشت؟
«بچه‌ها! یادتونه در درس‌های قبل
گفتیم مسلمانان در اوج علم بودند و
اروپا در عصر تاریکی؟»
«اما... چی شد که اروپایی‌ها
یک‌دفعه قدرتمند شدند و
دنیا رو تغییر دادند؟»
بیایید سوار ماشین زمان بشیم و ۴ چرخ‌دنده
اصلی پیشرفت اروپا رو کشف کنیم!

چرخ‌دنده‌های پیشرفت اروپا (قسمت اول)

یادگیری از مسلمانان

اروپایی‌ها از طریق تجارت، علومی مثل پزشکی و وسایلی مثل قطب‌نما، کاغذ و داروی گیاهی را از جهان اسلام گرفتند و کتاب‌ها را ترجمه کردند.

رونق تجارت و بازرگانی

داد و ستد باعث شد ثروت اروپاییان بیشتر شود، شهرها رشد کنند و کارگاه‌های صنعتی شکل بگیرند.

Digimoallem.ir

چرخ‌دنده‌های پیشرفت اروپا (قسمت دوم)

پیشرفت در علم و هنر

اختراعات مهمی ثبت شد! دستگاه چاپ (گوتنبرگ) و تلسکوپ (گالیله). علوم جغرافیا و ستاره‌شناسی برای پیدا کردن راه‌های دریایی به شدت محبوب شدند.

اکتشافات جغرافیایی

با ساخت کشتی‌های تندرو و محکم، آن‌ها رفتند سراغ کشف سرزمین‌های جدید... اما این تازه شروع یک ماجرای تلخ بود!

Digimoallem.ir

ایستگاه کارآگاهی: کشف مسیرها (پاسخ فعالیت ۱)

نتیجه تلخ: آنها به جای دوستی، بومی‌ها را کشتند، برده کردند و ثروتشان را غارت کردند!

استعمار یعنی چه؟ (مراقب نقاب‌ها باشید!)

ظاهر ماجرا

کلمه «استعمار» در ظاهر یعنی آباد کردن.

واقعیت پنهان

اما در واقعیت:
اگر کشوری به بهانه آباد کردن، در کشور دیگری دخالت کند تا منابع و ثروت آن را غارت کند، به او «استعمارگر» می‌گویند!

یک نکته طلایی
از دیجی معلم
(Digimoallem.ir)

استعمارگر

کشور زورگویی که با فریب یا قدرت نظامی، ثروت کشورهای دیگر را برای خودش می‌برد.

مستعمره

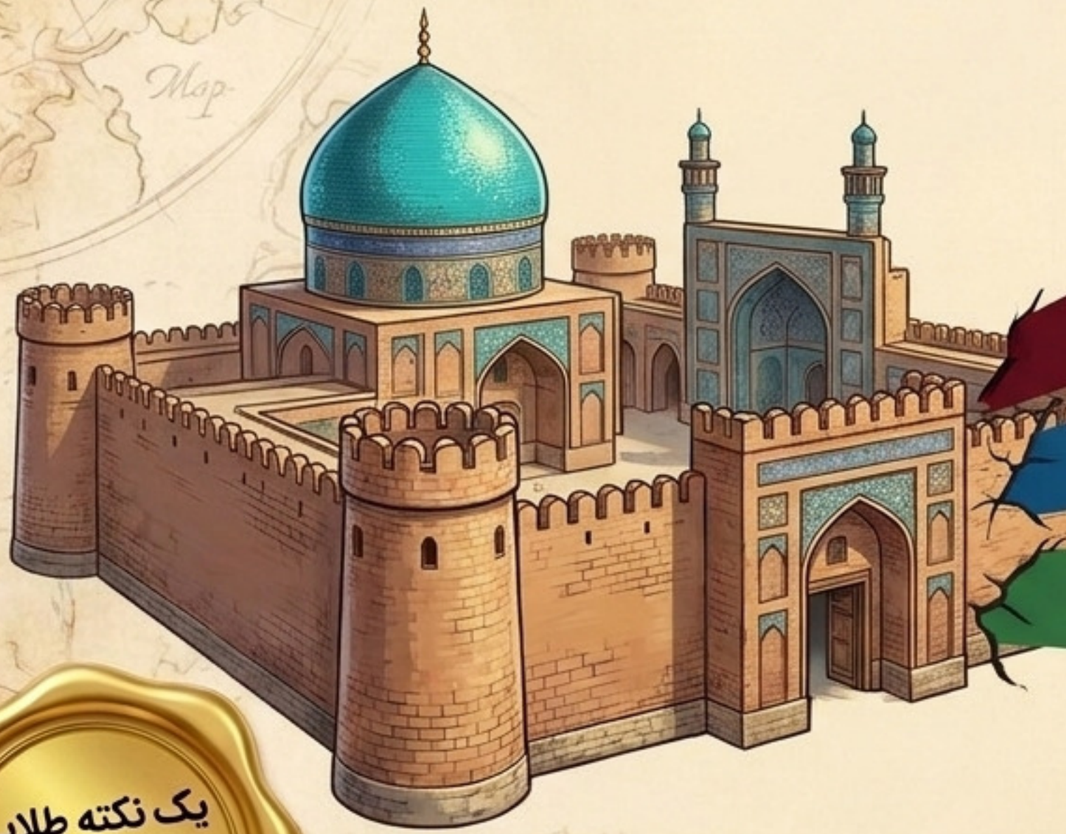

سرزمینی که استقلال سیاسی و اقتصادی خود را از دست می‌دهد و مجبور است تابع حکومت زورگوها باشد.

یک نکته طلایی
از دیجی معلم
(Digimoallem.ir)

بچه‌ها، فکر می‌کنید پای استعمارگران به ایران زیبای ما هم باز شد؟
(اسلاید بعد را ببینید...)

راه‌های نفوذ استعمارگران به کشورها

حمله نظامی و اشغال
(با دروغ آبادسازی وارد می‌شدند، اما هدفشان غارت بود).

گرفتن امتیازات خاص
(بستن قراردادهای ناعادلانه که فقط به نفع خودشان بود).

نفوذ و دخالت سیاسی
(ایجاد روابط پنهان برای کنترل تصمیمات مهم کشور).

بیشترین دخالت بیگانگان در ایران، در دوره پادشاهان قاجار و پهلوی بود، اما انقلاب اسلامی دست بیگانگان را قطع کرد!

یک نکته طلایی
از دیجی معلم
(Digimoallem.ir)

معمای شجره‌نامه الناز! (پاسخ فعالیت ۳ - بخش اول)

الناز در شجره‌نامه خانوادگی دیده که اجدادش در شهر «باکو» زندگی می‌کردند. پدربزرگش می‌گوید باکو قبلاً بخشی از ایران بود!

چرا شهر باکو از کشورمان جدا شد؟

پاسخ

به خاطر ضعف شاهان قاجار و قراردادهای ننگین «گلستان» و «ترکمانچای»!
روس‌ها به ایران حمله کردند و بخش‌هایی از شمال کشور (مثل باکو، شیروان و نخجوان) را به زور جدا کردند.

یک نکته طلایی از دیجی معلم (Digimoallem.ir)

چرا ایران؟ کدام کشورها؟ (پاسخ فعالیت ۳ - بخش دوم)

چرا ایران مورد توجه بود؟

چون ایران دارای منابع عظیم (مخصوصاً نفت)، معادن غنی، و یک موقعیت جغرافیایی بسیار مهم (پل ارتباطی بین شرق و غرب) بود.

کدام کشورها دخالت می‌کردند؟

انگلیس، روسیه، و آمریکا.

یک مثال تلخ: طبق قرارداد «رویترز»، انگلیس حق استفاده از معادن، جنگل‌ها و احداث راه‌آهن ایران را برای ۷۰ سال گرفت!

در قرارداد دیگری، روسیه و انگلیس ایران را بین خودشان تقسیم کردند!

Digimoallem.ir

شاهان عروسکی و ضررهای استعمار! (پاسخ فعالیت ۳ - بخش سوم)

پیامدها

ضررهای استعمار:

غارت ثروت و نفت ملی

از دست رفتن بخش‌های بزرگی از خاک کشور

فقر شدید مردم

علت

چرا اجازه دادند؟

شاهان قاجار و پهلوی به دلیل ضعف، بی‌کفایتی و عشق به مقام تسلیم بیگانگان می‌شدند.

انگلیسی‌ها «رضاخان» را به قدرت رساندند تا دست‌نشانده آنها باشد.

آمریکا نیز «محمدرضا پهلوی» را به قدرت رساند تا برنامه‌های آمریکا را در ایران اجرا کند و نفت ما را ببرند.

Digimoallem.ir

آیا استعمار تمام شده است؟ (استعمار نوین)

سوال: آیا استعمارگران امروز هم در کشور ما نفوذ می‌کنند؟

پاسخ: بله! اما با روشی جدید به نام **«استعمار رسانه‌ای»**. امروزه استعمارگران به جای لشکرکشی، از طریق رسانه‌ها، ماهواره‌ها و فضای مجازی در افکار مردم نفوذ می‌کنند.

سپر دفاعی ما چیست؟ تقویت رسانه‌های داخلی، افزایش آگاهی مردم، و مجهز شدن به سلاح «سواد رسانه‌ای».

محتوای آموزشی دیجی معلم (Digimoallem.ir)

جدول مقایسه‌ای: استعمار قدیم در برابر استعمار جدید

	استعمار قدیم	استعمار جدید
ابزارها	ارتش، شمشیر، کشتی، توپ و تانک.	اینترنت، تلویزیون، شبکه‌های اجتماعی، و بازی‌ها.
هدف	تسخیر خاک کشورها و غارت طلا، نفت و منابع.	تسخیر ذهن‌ها، تغییر افکار و زیُی ترویج دروغ.
روش نفوذ	قراردادهای ناعادلانه و زورگویی آشکار.	پنهان شدن پشت نقاب سرگرمی و اخبار جعلی.

Digimoalem.ir

پایان سفر ما! شما محافظان آینده هستید

بچه‌های باهوش! ما امروز یاد گرفتیم که دشمنان همیشه با نقاب‌های زیبا جلو می‌آیند. اما ما با علم، هوش، و سواد رسانه‌ای، هرگز اجازه نمی‌دهیم هیچ استعمارگری، چه با ارتش و چه با رسانه، کشور عزیزمان را تسخیر کند.

پایان درس ۲۰ - امیدواریم از این آموزش که با عشق برای شما توسط تیم دیجی معلم طراحی شده است لذت برده باشید!
www.Digimoallem.ir

Digimoalem.ir